

Új barátokra leltünk

Január 11–12-én testvérközségünk, Csáb érdekes eseménynek adott otthont. A visegrádi országok egy-egy települését bevonva tanácskozást szerveztek, amelynek záróakkordjaként megértési memorandumot, más szóval együttműködési megállapodást írtak alá. A négy résztvevő község: Szlovákiából Csáb, Csehországból Podivín, Lengyelországból Saflary, és Magyarországról Herencsény. Községünket a tanácskozáson Demkó György, Jávor Károly és Pekár István képviselte.

A memorandum aláírása

A megállapodás szerint a négy község lakói minden évben június utolsó hétvégéjén, – péntektől vasárnapig – találkoznak, és a hagyományörzés, a sport, a népi mesterségek, és a gasztronómia (szakácsmesterség) területén közös programokat szerveznek. Megmutatják egymásnak tudásukat, kulturális örökségüket. Az első találkozóra 2008. június 28–30-án, Csábon kerül sor, 2009-ben valószínűleg Saflary, majd 2010-ben Herencsény lesz a házigazda.

A kezdeményezést az Európai Unió is támogatja, a költségek felét pályázat révén biztosítja. A lehetőséget Petrik Géza, a szlovák belügyminisztérium vezető tisztviselője fedezte fel, aki bár évtizedek óta Pozsonyban él, a

(Folytatás a 2. oldalon)

Önkormányzati Hírek

Megmaradás, fenntarthatóság?

Gazdálkodásunk és hulladékkezelésünk kérdései

Megkezdődött a 2008. évi költségvetés tárgyalása első olvasatban, a meghatározó elvekről való véleménycserével. A körjegyzőségi közös költségvetés előzetes egyeztetése 2007. november 22-én történt Cserhátsurányban. A herencsényi költségvetés alapelveiről pedig 2007. november 30-án tárgyalt a testület. A cserhátsurányi együttes testületi ülés témái között szerepelt a közösen fenntartott intézmények gazdálkodása I–III. negyedéves helyzetéről szóló tájékoztató is.

Sztancsik József iskolaigazgató, intézményvezető elmondta, hogy feladatelmegmaradás nélkül a költségvetési keretek között maradtak az iskola és a tagintézmény óvodák egyaránt.

A körjegyzőség gazdálkodásával kapcsolatban több észrevételt tettek a képviselők. Ezek közül néhányra elfogadható válasz érkezett, mások viszont további tisztázást és rendezést igényelnek (gépkocsihaszárlat, nagyértékű eszközbeszerzés).

A 2008. évvel kapcsolatban az oktatási intézmények számára Sztancsik József abban jelölte meg a fő célt, hogy „meg akarnak maradni”. Ha minden körülményt figyelembe veszünk, akkor valóban ez a tét. A megmaradásunk: az iskola, az óvodák, de a körjegyzőség, az önkormányzatok esetében is. Ezért írtam a Hírmondó egy korábbi számában az ésszerű gazdálkodás, a szigorú és következetes takarékoság és a gazdálkodásért felelős partnerek (intézményvezetők, képviselő testületek, polgármesterek) körültekintő együttműködésének fontosságáról.

A 2007. évi költségvetésben a képviselő testületek, illetve egy képviselőkből álló előkészítő bizottság munkájának köszönhetően összességében több millió forintot sikerült megtakarítani, és Herencsény község Cserhátsuránnyal szembeni (az elmúlt években felhalmozódott) adósságát is jelentősen csökkenteni. Ebben a szellemben tervezzük a 2008. évi költségvetést is, azzal a határozott szándékkal, hogy az intézményeink fennmaradását biztosító, a kötelező feladatok ellátását lehetővé tevő legszükségesebb kiadások mellett a falu fejlesztésére is tudjunk pénzt fordítani. A 2008. évi költségvetés tárgyalása még több fordulóban folytatódik.

Amikor ennyire pénzsűkületben vagyunk, különös súllyal esik a latba, ha valaki gondol és áldoz a rászorulókra. Havass Miklósné a nagycsaládosoknak nyújtott támogatást, melyet Herencsény község Önkormányzata nevében is köszönünk.

Amint arról a postaládákba dobott ismertetőkből is értesülhettünk, 2008. január 8-tól az Uránusz Kft. végzi a szemét gyűjtését és szállítását községünkben.

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

mai napig szoros kapcsolatot tart szülőfalujával Csábbal, segíti földijeit.

Néhány szót a településekről:

Csábot nem kell a herencsnéyieknek bemutatni, hiszen majd negyvenéves testvértelepülési kapcsolat van közöttünk. Csáb 1037 lelkes falu Balassagyarmattól 16 kilométerre. Ha Balassagyarmatnál átlépjük az országhatárt, a Nyagykürtös felé vezető főútonallal párhuzamosan szép, módos magyar lakosságú falvakon haladunk át. Apátújfalú és Lukanénye után érjük el Csábot. Ez a magyar nyelvterület utolsó községe, észak felé haladva már csak szlovák falvakat találunk. Csáb végvárként kiválóan őrzi magyar gyökereit, és amit a legtöbben megtapasztalhattunk már, szívélyes, figyelmes vendéglátók. Szlovákia kékkői történelmi borvidékének fontos települése, szép pincefaluja környékszerzte ismert. Zatykó Ferenc polgármester és a képviselőtestület tagjai gyakran megfordulnak falunk eseményein is.

Saflary az ismert lengyel turistaközpontjától, Zakopanétól 10 kilométerre északra elterülő hegyvidéki üdülőfalú, vonzaskörzetében mintegy 12.000 ember lakik. A lakosság a turizmusból él, de erősen ápolják gyökereiket is.

Podivin 2500 lelkes község Brnotól északra, mintegy 50 kilométerre. Az ezeréves település igen szép műemlékekkel dicsekedhet, emellett lakói a szőlőtermesztésben is jeleskednek.

A visegrádi községi négyesben tehát Herencsnéy a legkisebb, és a lehetőségeink is a legkorlátozottabbak. Az uniós támogatással, s remélhetőleg a megye segítség-

Visegrádi együttműködés

A Visegrádi egyezmény létrejöttének apropóját egy középkori megállapodás adta. A **visegrádi** királyi palotában **1335** novemberében **Károly Róbert** magyar király kezdeményezésére tanácskozást tartottak **III. Kázmér** lengyel és **Luxemburgi János** cseh király részvételével. A három ország találkozójának célja az volt, hogy elsimítsák ellentéteiket és gazdasági-politikai együttműködésben állapodjanak meg az osztrák kereskedők ellenében. Ez az együttműködés olyan sikeres volt, hogy a három királyság gazdasága ebben a korban virágkorát élte.

Ennek az együttműködésnek a felújítására került sor **1991. február 15-én**. Ekkor írta alá a Visegrádi Nyilatkozatot **Václav Havel**, a **Csehszlovák Köztársaság** köztársasági elnöke, **Lech Wałęsa** a Lengyel Köztársaság elnöke és **Antall József** a Magyar Köztársaság miniszterelnöke. 1993-ban Csehszlovákia kettészakadásával vált négy tagúvá a Visegrádi Együttműködés.

gével és nem utolsó sorban eddig is sokszor megtapasztalt igyekvésünkkel, összetartásunkkal azonban sikeres tagja lehetünk a csapatnak.

A tanácskozáson elhangzottak szerint egy-egy busznyit ember adná a községek küldöttségét. Ilyen létszámú csapatot kell tehát majd nekünk is kiállítanunk, köztük a hagyományörző csoportot, a futballcsapatot, a főzőversenyen résztvevőket és a környékről 2–3 népi mestert. Természetesen családtagok, érdeklődők is csatlakozhatnak majd, hiszen a Tátra, és Morvaország legszebb részén tölthetünk egy hétvégét. A részletek kidolgozására még lesz időnk.

Bizonyára vannak falunkban, akik megriadnak az új feladattól, de kérem, hessseggessük el magunktól a kicsinyhitűséget. Töltsön el bizalommal mindenkit, hogy társaink méltónak találtak minket a tagságra. Választhattak volna nagyobb községeket, városokat, de nem tették. Herencsnéy nehézségei ellenére az elmúlt évtizedekben megalapozta hírnevét. Tudják, hogy községünk kulturális, lelki kisugárzása messzire hat, egy-egy eseményünk, hagyományörző csoportjaink, mesemondónk országosan is ismertek. Az alkotó gondolat, a szándék, az egymásba vetett hit, ha elég erős, mindig utat talál, célba ér!

Megmaradás, fenntarthatóság?

(Folytatás az 1. oldalról) A hulladék kezeléséről tudnunk kell, hogy a cserhálthalápi szeméttelpepet be kellett zárni. A továbbiakban Herencsnéyből (és Cserhátsurányból is) a Tárnics Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Kft. által üzemeltetett nógrádmarcali térségi hulladéklerakó telepre kell a szilárd hulladékot eljuttatnunk. Ennek a lerakó telepnek (amelynek 16 társtulajdonosa közül

az egyik Herencsnéy község) 17 évre elegendő fogadóképessége van. A telepen a hulladék elhelyezése, kezelése és ártalmatlanítása történik. Itt jegyzem meg, hogy a hulladékezelés a tulajdonosoknak – így Herencsnéy községnek is – kevesebbe kerül, mint másoknak, akik szintén ott helyezik el a hulladékaikat.

A hulladék összegyűjtését és a telepre történő szállítását a településeknek maguknak kell megoldaniuk. A körjegyzőség településeinek 2007. december 30-án megtartott együttes képviselőtestületi ülésén megtörtént annak a vállalkozónak a kiválasztása, amely a közbeszerzési eljárás keretében kiadott ajánlattételi felhívásra a legkedvezőbb ajánlatot tette. A benyújtott három ajánlat részletes mérlegelése után a kép-

viselő testületek a rétsági székhelyű Uránusz Kft-t hozták az első helyre, külön külön egyhangú szavazással. Az Uránusz Kft. az intézmények ellátását ingyen vállalja, évente kétszeri lomtalanítást és temetői hulladék elszállítását végzik térítésmentesen, és a 60 literes zsákonkénti díjuk is a legalacsonyabb volt az ajánlatok között. Mindezen túl szelektált hulladék elszállítását is végzik, az általuk közölt feltételek szerint, 2008. február 27-ével kezdődően, minden hónap utolsó szerdáján, külön erre a célra rendszeresített zsákokban. **A szelektált hulladék elszállítása ingyenes!** Egyelőre a fém-, a műanyag- és a papírhulladékot viszik el így. Tehát, ha vesszük a fáradságot, és az otthon keletkezett szemétből eleve külön rakjuk, gyűjtjük a fémet, a műanyagot és a papírt a „Hulladék Híradó” című tájékoztatóban leír-

Herencsnéyi Hírmondó • Herencsnéy polgárainak tájékoztató magazinja • Megjelenik minden hónap utolsó hetében • Kiadja: Herencsnéy község önkormányzata
Felelős kiadó: Jusztin Józsefné polgármester • A szerkesztőség címe: Herencsnéyi Főút, 2677 Herencsnéy, Kossuth út 50. • Felelős szerkesztő: Pekár István, tel: 303-436-115, e-mail: pekar55@t-online.hu • Szerkesztőségi titkár: Ambrózi Erzsébet, tel: 35-357-459, e-mail: szandai_jozsef@t-online.hu • Nyomdai munkák: Agroinform Kiadó és Nyomda Kft., 1149 Budapest, Angol u. 34. • Ügyvezető: Bolyki István • Nyomdai előkészítés: Sándor Anna, Soós Éva • Lapunk szerzői: Ambrózi Erzsébet, Csizsik Alíz, Csizsik Róbert, Hegedűs Szilárd, Lukács Rita, Oláh Kitti, Pekár István, Pszota Csilla, Szandai József, Szedlák Dorina, Varga Judit, Tácsik Bálint

tak szerint, akkor alig marad hulladék, amit a fizetős zsákba kell tenni. Ismételten bátorítok mindenkit arra, hogy a zöldség-, gyümölcs- és ételmaradékokat, a kerti hulladékot (fűkaszálek, gallyak, – a díófa lombja kivételével! – stb.) helyben komposztálják! Így az elszállítandó hulladék tényleg minimális lesz, és ezzel

együtt az erre felhasznált zsákok száma (azaz a költség) jelentősen csökkenthető.

A hulladékgyűjtés és -elszállítás – külön tekintettel a szelektív hulladékgyűjtése és szállítása – megfelelő színvonalú megoldásával jelentős lépést tehetünk életkörülményeink és községünk környezeti állapotának javításáért.

A hamarosan sorra kerülő közmeghallgatás során szóbeli tájékoztatást is fogunk adni, és kérek mindenkit, hogy kérdéseit, véleményét ott is mondja el. Addig is, szívesen válaszolok személyes beszélgetések során feltett kérdéseikre ezzel kapcsolatban.

(„A közeljövőre kiemelt gondolat: víz, energia, egészséges étel-miszer, tápanyag utánpótlás”)

Jávor Károly

A szemét nem csak a városok gondja

Októberben Finnországban jártam, az itthon is több fesztiválon szerepelt természetfilmünket, a Budapesti Vadont vetítették Helsinkiben, a Magyar Klubban, majd három napot kirándultunk a fővárostól északra. A rengeteg tó, az ősz színei, a finn szaukulturára mellett a miénktől sokban különböző hulladékkezelési rendszer is nagy hatással volt rám. A bevásárlóközpontokban és a nagyobb élelmiszerüzletek mindegyikében csomagolóanyag-visszaváltó automaták várják a vásárlókat, az üres üvegek mellett az alumínium sörös és üdítősdobozokat és a pillepalackokat is elnyelik, és természetesen visszaadják azt a pénzt, amit ezekért kifizettünk.

Ma már teljesen természetes, hogy bizonyos időközönként jön egy kukásautó, és megszabadít bennünket a szeméttől. Herencsényben még nagyon sokan emlékeznek arra, amikor ez nem így volt. És nem borította el a kertet a szemét. Ahhoz, hogy megértsük, mi változott, elég egy egyszerű vizsgálatot elvégezni. Amikor környezetismeretet és ökológiát tanítottam, többször is megvizsgáltuk a gyerekekkel a hulladék összetételét. Kiborítottuk a szemetest egy nagy fóliára, megnéztük miből mennyi van benne, mi az ami újrahasznosítható, mi éghető és mi nem, mi az, ami veszélyes hulladéknak számít, mit mire használtunk, és mi az, aminek a keletkezése, szemétbe kerülése valamilyen módon elkerülhető lett volna. Ha az ország szemétét vizsgálánk egy hatalmas, képzeletbeli fólián, néhány fontos dolgot biztos hamar felismerünk: évről évre nő a csomagolóanyagok mennyisége a háztartási hulladékban, a hulladék több mint fele újrahasznosítható lenne és bár csak 1–2% a veszélyes hulladék (használt elem, vegyszer, lejárt gyógyszer), de az ezek által

okozott környezeti kár nagyon nagy. A szemét mennyisége a vásárlási szokások miatt változott, egyre kevesebb saját készítésű élelmiszert eszünk, kezd kimenni divatból a nagymamák lekvárja és szörpje, ezek helyett reklámokkal alaposan meg támogatott „finomságokat” vásárolunk, miközben mi fizetünk a tulajdonképpen felesleges termékért, a felesleges csomagolásért és a felesleges reklámért.

A szeméttel kapcsolatban a legfontosabb dolgok nem akkor dőlnek el, amikor kidobunk valamit, hanem akkor, amikor bevisszük-beengedjük a lakásunkba. Amikor kiürült a pillepalack, akkor már nincs mit tenni, ki kell dobni,

amíg nincs a falvakban szelektív hulladékgyűjtés, addig a kukába. De biztos, hogy meg kell venni? Biztos, hogy ami benne van, az annyira jó? Annyi vitamin van benne? Annyira boldogok leszünk tőle, mint a reklámban ezt fogyasztó emberek?

Bízom benne, hogy ha lassan is, de jó irányba megyünk, és előbb utóbb Magyarországon is csökkenni fog a háztartási hulladék mennyisége, lesznek a szelektív hulladékgyűjtésre anyagilag is ösztönző intézkedések és a hulladékkal kapcsolatos szabályok is szigorúbbá válnak, még ha ezzel rövid távon kényelmetlenebbé válik az életünk. Talán néhány évtized alatt oda is eljutunk, hogy alaposabban átgondoljuk, mit is vásárolunk az üzletekben valójában. Meg kell hoznunk ezeket az áldozatokat, hiszen ahogy egy régi mondás tartja, a Föld nem a miénk, csak unokáinktól kaptuk kölcsön.

Stodulka Gábor

Civilszervezetek Herencsényben

A Polgárőr Egyesület

Egyesületünk 1998. december 4-én alakult, közel 50 jelentkezővel, Herencsényi Polgárőrség Bünt megelőzési és Önvédelmi Egyesület néven. 1999 januárjában kezdtük a munkát, ami hétvégi szolgálatból állt. Időközben a tagság létszámában változások történtek: voltak, akik kiléptek, s voltak olyanok is, akiket a közgyűlés zárt ki. Két alapító tagunk, Brezovszki Zsolt és Szabó András időközben meghalt, helyükre a fiatalok közül szerveztünk új belépőket.

2001-ben egyesületünk csatlakozott az Országos Polgárőr Szövetséghez. 2003-ban tisztújító közgyűlést tartottunk, amire 5 évenként kerül sor. Az egyesület vezetőségében kisebb személyi változások történtek, az elnök személyét azonban változatlanul megszavazta a közgyűlés. Időközben próbálkoztunk a hiva-

talos bejegyeztetéssel, erre viszont csak tavaly kerülhetett sor. A Cégbíróság 2007. május 19-i dátummal Polgárőr Egyesület Herencsény néven bejegyezte egyesületünket.

Alapszabályunk szerint: „Herencsény községben és az agglomerációban törvényesen működő, lakossági önszerveződésű, a szilárdabb közrend és közbiztonság érdekében társadalmi bűn- és balesetmegelőzési, gyermek- és ifjúságvédelmi, valamint környezetvédelmi céllal megalakult polgárőr egyesület, amelyet a tagok önkéntes társulásukkal hoztak létre.”

A rendőrséggel kötött együttműködési megállapodás szerint a polgárőrök közfeladatokat ellátó személyek, akik jogi védelemben részesülnek. Jelenleg 30 fővel működünk, ebből alapító tag 15 fő. Alaptevékenységünk a kezdetektől fogva az éjszakai járőrözés, szolgálatadás. Ennek köszönhetően az őrzött napokon községünkben évek óta nem volt nagy értékű lopás, besurranó tolvajlás stb.

A futball-idényben mi biztosítjuk a helyben megrendezett futballmérkőzések rendjét. A napi feladatokon túl aktív részt vállaltunk az évente megrendezett falunap, valamint a Palóc Búcsú biztosításában, rendőrségi irányí-

tással szakszerűen ellátjuk a parkoltatás, forgalomirányítás, rendfenntartás feladatait is. A rendőrséggel, illetve a postával kötött együttműködési szerződés szerint közös rendőri járőrszolgálatban veszünk részt, illetve biztosítjuk a postás védelmét a nagy összegű kifizetések alkalmával.

A Polgárőr Egyesület működését kezdetek óta az önkormányzat segíti. A jövőt illetően tervezzük, hogy pályázati úton próbálunk pénzt, illetve támogatást szerezni elkövetkezéseink megvalósításához, például egyenruha, felszerelés vásárlásához, valamint a működésünkhöz.

Nagy eredménynek könyvelhetjük el, hogy az egyesület immár 10 éve létezik és működik tagjainak lelkesedése, összetartása, önkéntes munkája segítségével. Továbbra is várjuk a tevékeny, 18 év feletti, nagykorú személyek jelentkezését a polgárőrség soraiba.

Jusztin Sándor, a Polgárőr Egyesület elnöke

A polgárőrség segít a rendezvényeink lebonyolításában

Vallomás a szülőföldről

Csak elköltöztünk, de a lelkünk itt maradt

Amikor a Herencsényi Hírmondótól megkaptam a felkérést, hogy megírjam gondolataimat, mint „elszármazott” herencsényi, elgondolkodtam, hogy mit is jelent pontosan a szó: elszármazik. Eddig ugyanis soha nem jutott eszembe, hogy elszármazott lennék.

Én életemnek nagyobbik részét (csaknem 4 évtizedet) Herencsényben éltem le, és feltett szándékom az volt, hogy szülőfalumban végzem pedagógusi munkámat, és örökre helyben telepszem meg. 1997-ben mégis beköltöztünk Balassagyarmatra, melyet főként tőlem független körülmények okoztak. Az írásom lehet, hogy egy kicsit önéletrajz jellegűnek tűnik majd, de a szülőföld tulajdonképpen az ember életével kapcsolatos, ami a sorsát alakítja és abból ráöröklődik. Herencsénytől az elköltözés sem szakított el teljesen, hiszen még ott vannak a szüleink és a szülői ház, amelyet továbbra is családi örökségként tarthatunk meg, és abban egy olyan hely lesz hosszú távra, ami mindig befogad.

Tehát 1997-ben, Balassagyarmatra költöztünk. A helyi kisiskola ugyanis véglegesen megszűnt, ahol nekem az állásom volt, és a Cserhátsurányi Körzeti Általános Iskolába sem vettek vissza dolgozni a harmadik gyermekemmel töltött GYES leteltével. Sajnos azt éreztem beigazolódni, amit az idősektől gyakran hallottam, hogy saját hazájában senki nem lehet próféta, ugyanis többen jártak más helységekből Cserhátsurányba tanítani. Ezek után Balassagyarmaton középiskolában tudtam elhelyezkedni. Körülményes utazásos bejárás következett az egész család számára a városba. Ám alig egy év elteltével lehetőség adódott és elhatároztuk, hogy feladjuk herencsényi otthonunkat a könnyítés érdekében.

Ez a család számára mégsem teljes elszármazás. Igaz az alapmegélhetési lehetősége átvetődött, de a járulékos megélhetési forrás Herencsény – persze főleg szüleink révén. Az ő földjükről esszük a krumplit, az ő erde-

Hévér Józsefné Tácsik Klára

jükben magunk által kitermelt fa tüzetől meleg otthonunk. A mi gyermekeink már biztosan elszármazottak lesznek, mert már nekik nem lesz kihez visszajárni, és tanulmányaik máshová szólítják őket. Arra büszkéek lehetünk, hogy viszonylag kevés ideig való ott lakás ellenére családunk által sok értékes dolgot megszerettek és talán még ők is továbbadhatnak.

A legkisebb gyermekünk, Dominika csak 3 éves volt, amikor eljöttünk, mégis ő őrzi, gyakorolja a legintenzívebben a nagymamák által megszerettetett hagyományt. Nagyon szereti, amikor nagypapa mesél, nagyi éneklő a régi népdalokat, mama népviseletbe, magyar ruhába öltözteti. A magával hozott

néphagyományt szintén herencsényi származású kortársaival (Tácsik Jenifer, Perjési Zsófia, Rigó Rebeka, Galanics Petra és Galanics Dóra) 3 éves kora óta folytatja a magyar néprajzi értékeket átörökítő országos színvonalat elért hagyományörző csoportokban: Balassagyarmaton a Lajtorjában, ill. Szécsényben az Iglice Néptáncgyűttesekben. Ezt a kulturális örökséget ők mindenképp herencsényi születésüknek köszönhetik.

Most nagyvonalakban elmesélem azt, hogy mennyire meglepett engem is, hogy egyszerre „gyarmatiak” lettünk. Úgy érzem, a kis faluk sorsa is oka ennek, mely többek között Herencsényt is elérte. Sokakkal beszélgettünk már arról, hogy ennek a falunak a sorsa mennyire másként is alakulhatott volna, de sajnos ezt már visszafordítani nem lehet, esetleg a még meglévő értékeket lehet kamatoztatni.

Gyermekkoromban még mozgalmas, színes falusi életre emlékszem vissza. Népes iskolába jártam, a kastély udvara zsiabongott a vidám gyermekcsereg játékatól, és a falu közepe minden hétfőgőn olyan volt, mint ma a falunapon egy évben egyszer, vagy még annál is mozgalmasabb. Aztán a hetvenes években elindult egy folyamat. Az új iskolát Cserhátsurányban építették és a felső tagozatos tanulókat is áthelyezték oda, valamint a tanács is és a téves is közös lett. Ez maga után vonta a drasztikus demográfiai változást, az akkori fiatal párok mind Balassagyarmaton vásároltak építési telkeket, és

ott teremtettek megélhetést családjuk számára.

Már én is Cserhátsurányban végeztem el általános iskolai tanulmányaimat. Nem voltak rossz élményeim, szerettem az iskolát, a tanáraimat és gyerekként nem volt nehéz beleszokni, hogy összevont községek lettünk. A két falu közössége összerázódott, a négy kilométer távolság nem volt nagy, és herencsényi-surányi gyerek nem különbült el. A központi ügyintézés inkább Surányban történt, de a közösségi élet Herencsényben volt nagyobb. Herencsény hagyományőrző és vallásos lelkületéből egy erős, összetartó néplelek alakult ki, és ezt a surányiak is elismerték. Herencsényben színes volt fiatalkoromban az élet. Az iskola után még színdarabokat tanítottak nekünk akkori tanáraink. A Bacskó tanító úr vezette a „Röpülj páva” kört. A fiatalokkal néptáncokat is tanultunk. Az ifjúsági klub programjai kulturált szórakozást nyújtottak. Aztán gimnazista koromban már engem választottak meg KISZ-titkárnak és ifjúsági klubvezetőnek is. Már akkor elhatároztam, hogy én Herencsényben akarok tevékenykedni.

Már a nyolcadikos ballagásom alkalmával Lágymányosi „igazgató bácsi” úgy köszönt el tőlem, hogy „téged még visszavárunk”. Ez a mondat akkor már megjelölte a célt számomra, és valóban, a főiskolai tanulmányaim után egykori iskolám tanáraként visszatértem, kollégája lettem nevelőimnek.

El sem tudtam volna akkor mást képzelni, mint szülőfalumban maradni és a helyi tanuló ifjúság nevelője, tanítója lenni, valamint részt venni a község egyéb kulturális életében is. Helyi megtelepedésemet még erősítette, hogy házastársam is helyi születésű, és mindkettőnk családja itt élt. Amikor elhatároztuk, hogy családi házat építünk, először – többek tanácsára, és abból a megfontolásból, hogy egyre kevesebb fiatal építkezik Herencsényben, továbbá az ingatlanok értéke sem éri el a városi szintet, – Balassagyarmaton igényeltünk építési telket. Amikor azonban kifizetésre került volna a sor, lemondunk róla. Feltettük magunknak a kérdést, hogy minek mennénk mi Gyarmatra, mikor minden szál ide köt. A szüleink, a családunk és a munkánk is. Felépítettük tehát Herencsényben a

családi házat. Gyermekeink is megszerették a falut, a természetet és a népi kultúrát. Középső gyermekem, Noémi, 12 évesen (már Balassagyarmat lakójaként) Herencsény palóc néprajzi hagyományáról írott dolgozatában egy országos anyanyelvi versenyen éppen a palóc kis falu iránt való szeretetének tanúságtétele révén nyerte meg az első helyezést.

Elmondhatom tehát, hogy számomra Herencsény mindent jelentett, és ha valaki akkor még azt mondta volna nekem, hogy te is Gyarmatra költözzöl majd a többi herencsényi után, nem hittem volna el. A rendszerváltás további új lehetőségeket ígért. Szétvált az önkormányzat, felmerült az iskola szétválasztásának lehetősége, és a vallásosságot sem kellett rejtgetni. A 90-es években kerültem Cserhátsurányból a herencsényi kisiskolába. A tanítói állás mellett vezettem a községi könyvtárat, a művelődési otthont és képviselőként segitettem az önkormányzat munkáját. Felcsillantak a falusi turizmus lehetőségei is. Aztán sajnos rövidesen kiderült, hogy a kis falvak önkormányzatai nem életképesek, és az alsó tagozatos általános iskola is megszűnt Herencsényben, valamint a jegyzőség is visszahelyeződött Cserhátsurányba.

Éppen tíz éve élek Balassagyarmaton, és tanítok a Szondi György Szakközépiskolában. Örömmel mondhatom, hogy itt a középiskolás korosztályban taníthatom és nevelhetem a herencsényi és környékbeli falvak tanulóit, és átadhatom azokat az értékeket, amit szülőfalum erkölcsi rendje hagyományozott rám. Büszkéek lehetünk arra, hogy Herencsény hitbéli-vallási élete országsszerte híres. Itt óhatatlanul felidéződnék bennem Reményik Sándor költőnk szavai:

„Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!”

Ha már az iskolát „hagytuk”, legalább a templomot „ne hagyjuk”, mert igaz az intelem, hogy amelyik faluban megszűnik az iskola, és templomba sem járhatnak, annak a sorsa az elenyészés.

Bízató és örömteli reményt ad, hogy megalakult a „Palócföldért” Alapítvány, és Herencsény élő hagyományaira, kiváló természeti, környezeti adottságaira mások is felfigyeltek. Se-

A nagypapa mindig várja az unokákat

gített ebben a Nívó-díjjal kitüntetett mesemondó Teréz Néni nemzeti kincsnek számító mesegyűjteménye, és sok más egyéb, amit én a teljesség igényével nem tudok felsorolni. Megalapozódni látszik újra a falusi turizmus is, és úgy látszik, hogy Herencsény szépségét látva új emberek is költöznek a faluba.

Az én családom most is és mindig herencsényinek érzi és vallja magát. Életmódunk és kötődésünk a faluhoz élő és napi szintű. Heti rendszerességgel járunk haza szüleinkhez, fodrászhoz, suszterhez, és a házi szerelőnk továbbra is Veres Pityu. Visszajárunk éves jeles ünnepekkor a templomba és a temetőbe is. Persze azt is el kell ismernünk, hogy ez így már nem teljesen ugyanolyan, mint amikor ott éltünk, ott volt a házunk, otthonunk.

Befejezésként optimista előrelátásra buzdítva önmagam, és a községhez valamiben kötődő embereket, úgy gondolom még mindig, hogy nincs elveszve Herencsény. Az évenként megszervezendő kereszt-búcsú Palócország (Mikszáth és Madách hazája) vigyázó nagykeresztjének helyszínén majd méltó rangot vív ki, és a hozzá értő emberek meglik az útját annak, hogy újra mozgalmas élet lehessen Herencsényben.

Elnézést kérek azért, hogy nemcsak a szép emlékeket írtam le, mint a többiek, akik ebben a rovatban írtak, és ami általában ilyen rovatban elvárhatóan szokásos. Nem neheztelek senkire, és magamat sem okolom, hogy Herencsényből el kellett költöznöm. Isten útjai kifürkészhetetlenek, az isteni gondviselés ide szólított, és ezt elfogadva próbálom tenni a dolgomat.

Hevér Józsefné Tácsik Klára

Hol vannak a katonák?

...énekelte egykor Marlene Dietrich a háborúban értelmetlenül meghalt fiatal férfiakat gyászolva. Már nagyon hosszú idő telt el az utolsó háború óta, azok a fiatal herencsényiek, akik a fronton haltak meg, mára nagyon idős emberek lennének. Lassan meghalnak azok is, akik emlékezhetnek rájuk, így nekünk kötelességünk, hogy megőrizzük nevüket.

Kollár József földműves családban született 1910-ben. Gyerekkorát tehénpásztorkodással töltötte, nagy tehénállománnyal rendelkezett a család. Az iskola mellett – elvégezte a hat elemít – segített szüleinek a földet művelni. Ahogy korosodott úgy bízták rá egyre komolyabb feladatokat. Már 15 évesen szántott és az aratásban is részt vett. Szeretett szórakozni, énekelni, táncolni, mulatni. A bálokat soha nem hagyta ki, amit a mai művelődési ház helyén tartottak, akkor még nagyon sok fűzfa volt e területen. A legjobb barátja gróf Bolza Antal

Kollár József

volt, együtt jártak vadászni főleg nyulakra és fácánokra. A Bolza családnál sokat dolgozott, mindenféle feladatokat látott el.

Terénybe udvarolt egy lánynak, akit később a feleségül is vett. Tótési Rozáliának hívták. Két gyerekük született: József és a nála két évvel fiatalabb Rozália. A szülei nevét örökölték.

1942-ben megkapta a behívót a frontra, először nem is tudták, hogy hova kerül, de levélben megírta, hogy a Don-kanyarba került. Éppen 65 éve, 1943 januárjában volt a doni áttörés, amikor 120 ezer magyar katona esett el, vagy került fogságba. Köztük volt Kollár József is. A felesége is korán elhunyt, két árva gyereket nagynénjük, Tótési Ilona nevelte fel. **Tácsik Bálint**

A gondoskodó családot pótolják

Aranka és Márti

A szociális törvény rendelkezik az önkormányzatok által nyújtható támogatások szabályairól. A törvény célja, hogy a szociális biztonság megteremtése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, érvényesítésének garanciáit. A rászorultakkal a kapcsolatot Kiss Sándorné Márti és Horák Istvánné Aranka tartja. Ők azok, akik rendszeresen látogatják az időseket, betegeket, tetteikkel és jó szóval segítik őket.

Herencsényben már évekkel ezelőtt nyilvánvalóvá vált, hogy egyre több az egyedül élő beteg, idős, magányos ember. Sokuk hozzátartozói távol élnek, sem anyagiilag, sem fizikailag nem tudják támogatni, gondozni őket. Tenni kellett valamit. Az önkormányzat 2005-ben dolgozta ki a Házi segítségnyújtás programját. Ekkortól kezdtem dolgozni a jelenlegi formában – mondja Kiss Sándorné. Korábban, az Idősek Napközi Otthonában már végeztem hasonló munkát, most azonban a tevékenységünk kibővült. Munkámat az egyéni szükségleteknek megfelelően kell meghatározni. Az igények felmérése folyamatos, így a feladatok a kezdetektől bővülnek. Kijárok az idősekhez, vérnyomást és cukorszintet mérek, felírom a szükséges gyógyszereket. Tartom a kapcsolatot a háziorvossal és a körzeti nővérrel, tanácsot adok a gyógyszerek szedésével, diétával, étkezéssel kapcsolatban. Néha még hivatalos ügyeiket is intézem. Szívesen kiváltom a felíratott gyógyszert is, mert sokaknak ez is megoldhatatlan feladat. De elintézem az orvosi beutaló vagy az úti költséges papír felíratását is. A mozgáskorlátozottakat, legyengült idős betegeket autóval beviszem a kórházi vizsgálatokra. Ilyenkor, amíg a várakozás ideje tart, meglátogatom a kórházban fekvő herencsényieket. Ez ugyan nem tartozik a munkámhoz, de szívesen elbeszélgetek velük,

mert tudom, hogy mindenkinek jólesik otthonról hírt hallani.

Szereted ezt a munkát?

Igen, nagyon. Én azt tartom, hogy erre a feladatra születni kell. Már egészségügyi tanulóként éreztem, hogy jó szakmát választottam. Mindig is szerettem az idősekkel, betegekkel foglalkozni, ha tehettem értük, az boldogsággal töltött el. Korábban fogyatékos gyerekek gondozójaként is dolgoztam. Velük is mindig megtaláltam a hangot. Én erre születtem.

Aranka, a házi segítségnyújtás keretein belül mi a te feladatod?

Alapvetően az idősek életvitelének megkönnyítése. Sokszor besegítek a háztartási munkákba, a mosásba, fűtésbe, rendszeresen bevásárolok a rászorultaknak, és a postai csekkek befizetését is intézem. Igény szerint vérnyomást ellenőrzök, illetve a gyógyszerekről gondoskodom. Feladatom még az ebéd kihordása, ezt a munkát már

1993 óta én végzem. Korábban kerékpárral jártam a falut, igaz, akkor kevesebben igényeltek ebédet is. Most már sokan tartanak igényt rá olyanok, akik önmaguknak vagy családjuknak nem képesek azt biztosítani. Közülük a leg-rászorultabbak (4–5 fő) ingyen jutnak hozzá ehhez a szolgáltatáshoz. Tavaly év végéig én is szociális gondozóként tevékenykedtem.

2005-ben, amikor először kerekestétek meg az egyedülálló időseket, hogyan fogadtak benneteket?

Volt, aki gyanakodva, de a többség örömmel. Ahogyan megismerik a tevékenységünket, látják a segítőkészséget, egyre többen tartanak igényt a munkánkra. Jelenleg 70–80 idős embert látogatunk hetente legalább egyszer, de van, akit szükség szerint többször. Az emberek zöme szívesen veszi igénybe a segítő szolgáltatást. Ezúton is biztatunk mindenkit, hogy bátran merjenek tőlünk kérni, mindenkinek segítünk, amiben csak tudunk. Munkánkat a felmerülő igények határozzák meg, ezért folyamatosan érdeklődünk, kinek mire van szüksége, miben segítsünk. Persze az is fontos, hogy ki mennyire együttműködő, mennyire fogadja meg a tanácsokat.

Vannak különleges kívánságok?

Teljesíthetetlen kívánságok nincsenek. A legfőbb igény – bármilyen hihetetlenül hangzik – a társaság, a társalgás, a beszélgetés. Az egyedül élőknek, főleg télen, mi jelentjük az egyetlen kö-

teléket a külvilághoz, a kapcsolatot a közösséghez. Sokszor mondják nekünk, hogy „csak beszéljünk még”!

Beszéltünk a házi gondozásról, az étkeztetésről. A jelzőrendszeres segítségnyújtás csak nemrég óta működik a faluban. Ez mire jó, erről mit tudtok mondani?

Ezt a szolgáltatást a Balassagyarmati Kistérség Többcélú Társulása szervezte meg a kistérség falvaiban az időskorú, mozgásukban korlátozott illetve egyedül élő beteg emberek számára. A készülék, amit a telefonvonalhoz csatlakoztatnak, egy gombnyomásra jelzést küld a 24 órás ügyeleti szolgálathoz, így 15–20 percen belül a helyszínre érkezik a segítség, ha valaki bajba került. Akinek már van telefonkészüléke, annak ingyen kötik be a jelzőkészüléket, és a későbbiekben sem kell érte fizetni. Úgy tudom, hogy még mindig lehet jelentkezni a beszerelésre.

Felmerült-e bennetek valami ésszerűsítés, javaslat a munkátokkal kapcsolatban?

Mint mondtam, sokszor előfordul, hogy én viszem az idős, mozgásukban korlátozott betegeket a kivizsgálásokra.

Örömet szerezni a legszebb feladat

Ésszerű lenne összehangolni a beutalásokat, és így egy autóval nem egy, hanem 3 beteget lehetne szállítani. Azon is el lehetne gondolkodni, hogy a kispénzű nyugdíjasok részére havonta egy-egy na-

gyobb bevásárlást le lehetne bonyolítani Gyarmaton. Úgy tudom, hogy Terényben már van ilyen szolgáltatás, habár ők rendelkeznek ehhez egy mikrobusszal is.

Ambrózi Erzsébet

Az új esztendő első cikkének aktualitását az évről évre jelentkező influenzajárvány adja. Az influenzát vírusok okozzák. Az embereken kívül az influenza vírusok megbetegítik a lovakat, sertéseket, fókákat, bálnákat és a madarakat is. Minden fajnak külön-külön saját influenza vírusa van, azonban egyes törzsek más-más fajt is meg tudnak betegíteni. A híres-hírhedt H5N1 törzs – mely madárinfluenzát okoz – emberek haláláért is felelős. A H5N1 törzs ellen magyar szakemberek dolgoztak ki védőoltást.

A vírusok olyan képződmények, amelyek nukleinsavat hordoznak. A nukleinsavak a genetikai információ átvivői. A vírusok szaporodásához élő sejt szükséges, ezért nevezik őket szép latin kifejezéssel obligát sejtparazitának, ami édes anyanyelvünkön – Arany János és Lőrincze Lajos nyelvén, ahogyan egyik kedves professzorom szokta volt mondani – azt jelenti, hogy kizárólag az élő sejtekben tudnak szaporodni, mivel az élő sejttel tudják saját magukat megsokszorozni.

Ha tél, akkor influenza

Holt sejtekben – ami alatt hétköznapi nyelven a táplálékunkat képező növényi és állati eredetű élelmi anyagokat értjük – a vírusok nem képesek szaporodni. Ha szaporodásra nem is képesek, arra azonban igen, hogy a táplálékban túléljenek. A sertéspestis vírusa például fagyasztott húsban fél évig is túlél. Ezért tiltják a jogszabályok az ételmaradékok sertéssel való feletetését.

Visszatérve az influenzákhoz, a vírus genetikai anyagát burok veszi körül. Ebből a burokból pálcikaszerű képletek emelkednek ki, ezek a H-képletek, illetve a burokszerű N-képletek. Mivel fehérjék, ezek ellen termel ellenanyagot a gazdaszervezet. A H és N képletek alapján sorolják be az egyes törzseket.

A genetikai anyagot körülvevő fehérjék immunválaszt kiváltó képessége alapján A, B és C típusokba sorolják az influenzákat. Megbetegítő képessége az A típusnak van.

Nem állítom, hogy az influenza vírusok veszélytelenek lennének az emberre, ugyanis 1918–1919-ben a hírhedt spanyolnátha 20 millió ember életét oltotta ki. Természetesen azóta rengeteget fejlődött az orvostudomány, az immunológia, védőoltásokat dolgoztak ki, pontosan nyomon tudják követni a vírusok terjedését.

Az influenza azonban nagyfokú változékonyságot mutat. A tudósok attól tartanak, hogy a hírhedt H5N1 madárinfluenzát okozó törzs emberi törzsekkel kombinálódva olyan kórokozót hoz létre, amely rendkívül veszélyes lehet az emberiségre. Ennek kialakulására eddig nem volt példa.

Hogyan terjed az influenza? Elsősorban olyan váladékokkal, amit a beteg ürít leggyakrabban a légutakon keresztül, állatoknál előfordul az emésztőcsatornán keresztül történő fertőződés is. Ezért kell kerülni az influenzás betegekkel való közvetlen kontaktust, egy-egy tüszőcentés milliónyi „kis gengsztert” képes a levegőbe juttatni. Az emberi tüneteket ismerjük: láz, végtagfájdalom, légúti megbetegedések. Madárinfluenza esetén a légzőszerveken kívül érintett az emésztőcsatorna (hasmenés), az idegrendszer, valamint a nemi szervek, és ennek jele a tojáshozam csökkenése, a keltettség romlása, és a barna héjú tojás sápadttá válik.

Vigyázzunk tehát állatainkra, de elsősorban magunkra. Még nem késő védőoltást kérni. **Dr. Hegedűs Szilárd**

Apró hírek

December 15-én, szombaton ismét megrendezték az Idősek Napközi Otthonában az immár hagyományosnak számító születésnap ünnepséget. A zord idő ellenére most többen tettek eleget a szíves meghívásnak, a résztvevők száma 20 felett volt. Barkó Fanni, Vígh Fanni, Vígh Kitti, Dropka Dóri és Kiss Bence karácsonyi verseket, énekeket adott elő, Kissné Márti és Dropkáné Mónika verssel köszöntötte az ünnepeltek. A műsor a Karácsony jegyében zajlott. A rendezők forralt borral, bejglivel, pogácsával, sörfíflivel és tűzijátékos tortával vendégelték meg a megjelenteket. Községünk idős lakóinak nevében köszönjük a figyelmességet!

Apróhirdetések

A Palócföld Hagyományörző és Vidékfejlesztési Közhazsnú Alapítvány ezúton köszöni meg támogatóinak a személyi jövedelemadó egy százalékából befolyt 73 287 forintot, melyet a Palóc Búcsú megrendezésére fordítottunk.

Kérjük a község adózó állampolgárait, hogy a Nógrád Megye Önkormányzata, Herencsény Község Önkormányzata és a Palócföld Alapítvány által megrendezésre kerülő Palócok I. Világtalálkozóját is támogassák a személyi jövedelemadó egy százalékával.

Adószámunk: 18641183-1-12

Tájékoztatjuk a község lakosságát, hogy a Palócok I. Világtalálkozójára címlistát készítünk a herencsényi születésű elszármazottakról. Ezért kérjük, hogy **rokonaik, ismerőseik elérhetőségét** (név, lakcím, telefonszám, esetleg e-mail-cím) a Hírmondóval egyidőben kapott adatlapon juttassák el a Fonóba. A rendezvényről meghívót küldünk részükre.

A Herencsényi Fonóban kapható a **Palóc Kalendárium** 2008 és a **Szerelmünk, Nógrád** c. könyvek, amelyekben herencsényi szerzők írásai is olvashatók.

✝ Halálozás

2007. december 31-én hosszú, súlyos betegség után hunyt el **Fábián István**, aki 1946. szeptember 9-én született. 61 évesen érte a halál.

Nyugodjon békében!

Januárban őket ünnepeljük

Január 1-én	65 éves	Dropka Józsefné (Katulin Margit)	Bercsényi u. 5.
Január 5-én	10 éves	Csonka Barbara	Szécsényi u. 13.
Január 9-én	5 éves	Vígh Kitti	Lisznyai u. 1.
Január 12-én	15 éves	Kiss Vivien	Kossuth u. 5.
Január 13-án	30 éves	Csikós Dániel	Petőfi u. 12.
Január 15-én	55 éves	Bartus Jánosné (Barát Rozália)	Kossuth u. 116.
Január 22-én	40 éves	Tácsik Kálmán	Dózsa u. 10.
Január 23-án	50 éves	Szilfai Istvánné (Jusztin Erzsébet)	Kossuth u. 180.
Január 24-én	65 éves	Ottmár József Pál	Kossuth u. 28.

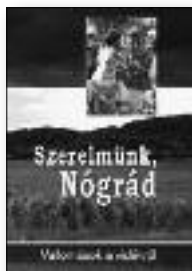
Isten éltesse Mindannyiukat!

Könyvajánló

Palóc Kalendárium

Tudják-e hol lakik megyénk halottlátlója, mit csinál egykori híres futballistánk, Básti István, merre kanyarog a Herencsényt is érintő Palóc út? Ehhez hasonló érdekes kérdésekre kaphat választ a Palóc Kalendáriumból, amelyet M. Szabó Gyula szerkesztett. Megismerhetjük megyénk legszebb műemlékeit, legfinomabb ételeink receptjét, érdekes személyiségeinket, de találunk benne szép elbeszéléseket, anekdotákat, horoszkópot és palócföldi babonákat. Egyszóval olyan kiadványt ajánlunk, amilyen nagyszüleink kalendáriumai voltak.

Szerelmünk Nógrád

A szép kiadványban tizenöt nógrádi gyökerű ember vall a szülőföldjéről. Nem tudományos igényű tanulmányban, hanem sok érzelemmel, jól olvashatóan. Már csak azért is érdemes elolvasnunk a könyvet, mert a salgótarjáni és füleki könyvbemutatón is szóvá tették, hogy a könyvben meglehetősen gyakran szerepel Herencsény. Lehet, hogy ez a könyvnek kis hibája, de nekünk ez éppen így jó.

A könyv fogadtatása egyébként nagyon jó volt, Tóth András szerkesztő tájékoztatója szerint néhány nap alatt eladta a nyomtatott könyvek nagyobb részét.

Születés

Január 15-én kedden megszületett **Novák Zoltán Zsombor**. Szüleinek, Novák Zoltánnak és Tácsik Eszternek sok boldogságot, jó egészséget kívánunk!

Január 16-án szerdán látta meg a napvilágot **Perjési Gergő**. Ő a második fiúcska a Perjési családban. Szülei: Perjési Attila és László Anita. Fogadják jókívánságokat, kívánjuk, hogy mindannyian leljék örömeiket a gyermekekben!